

Finanšu ministrija

SAEIMAS BUDŽETA UN FINANŠU (NODOKĻU) KOMISIJA

Valsts budžets 2027.–2030. gadam

Trīs scenāriji. Pieci risinājumi.

Skaidri mērķi, izlēmīga rīcība, reāls rezultāts

Māris Kučinskis
Finanšu ministrs

2026. gada 23. septembris

Budžeta sagatavošana vēlēšanu gadā

(vēlēšanu gadā budžetu sagatavo jaunievēlētā Saeima)

Finanšu ministrija

LBFV* 21. pants

Valsts budžeta likumprojekta (budžeta likumprojektu paketes) un grozījumu valsts budžeta likumā iesniegšana

(3) Saeimas vēlēšanu gadā valsts budžeta likuma (budžeta likumprojektu paketes) projekts iesniedzams Saeimai ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc tam, kad jaunievēlētā Saeima izteikusi Ministru kabinetam savu uzticību.

**Likums par budžetu un finanšu vadību*

Notiek darbs pie budžeta - aktualizēts makroekonomiskais ietvars, tiks aprēķināti budžeta ieņēmumi, pārskatīti izdevumi un tiks precizēta fiskālā telpa

Likumā noteiktie soļi notiek neatkarīgi no vēlēšanu rezultāta

Avots: Budžeta sagatavošanas grafiks (MK Rīkojums Nr. 275, 15.05.2026). Datumi ir procesa termiņi saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību, pagaidu budžeta kārtība — LBFV.

Izaugsme ap 2% gadā: bāze aug, bet «plaisa» pati neaizveras

FM 2026. gada septembra prognoze - pamats 2027. gada budžetam

	2025 fakts	2026	2027	2028	2029	2030
IKP faktiskajās cenās, milj. eiro	43 026	45 697	48 314	50 816	53 426	56 232
IKP pieaugums salīdzināmās cenās, %	2,1	2,4	1,9	2,0	2,3	2,4
IKP pieaugums faktiskajās cenās, %	5,8	6,2	5,7	5,2	5,1	5,3
Patēriņa cenu indekss, %	3,7	3,4	3,7	2,9	2,2	2,2
Mēneša vidējā bruto darba samaksa, eiro	1 815	1 906	2 011	2 121	2 238	2 361
pieaugums faktiskajās cenās, %	7,7	5,0	5,5	5,5	5,5	5,5
Nodarbinātība, tūkst.	883	883	881	879	875	871
Bezdarba līmenis, %	6,9	6,8	6,5	6,3	6,3	6,1

Kas mainījies pret jūnija prognozi

- Nominālais IKP 2027. gadā par ap 300 milj. eiro augstāks - cenu, ne apjoma dēļ
- Reālā izaugsme 2027.–2029. gadā par 0,1–0,3 pp zemāka; 2026. gadā - augstāka
- Inflācija 2027. gadā 3,7% (+0,4 pp), 2028. gadā 2,9% (+0,3 pp)
- Nodarbinātība krīt katru gadu no 2027. gada - demogrāfija, ne konjunktūra

Ko tas nozīmē budžetam: ieņēmumu bāze aug ap 5% gadā nominālā izteiksmē - ar to var noturēt esošo, ne aizvērt plaisu.

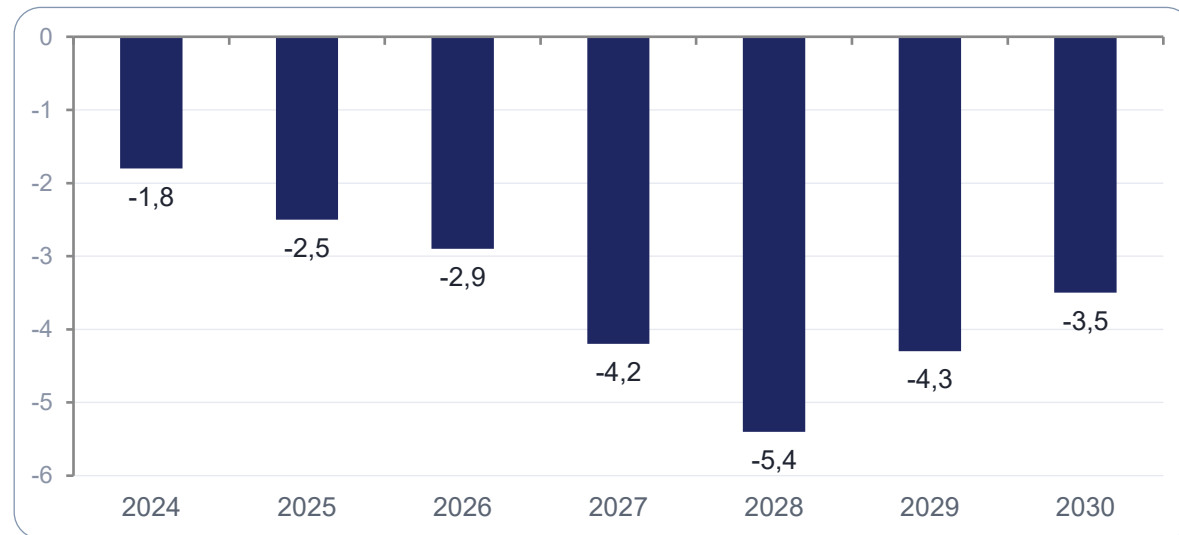
Avots: FM 2026. gada septembra makroekonomiskās attīstības prognoze (apstiprināta Fiskālās disciplīnas padomē 10.09.2026.), 2025. gads - CSP fakts. Salīdzinājums ar 2026. gada jūnija prognozi (Tautsaimniecības komisija, 09.09.2026.).

Pie nemainīgas politikas deficīts pārsniedz 3% no IKP turpmākos četrus gadus, parāds pieaug

Finanšu ministrija

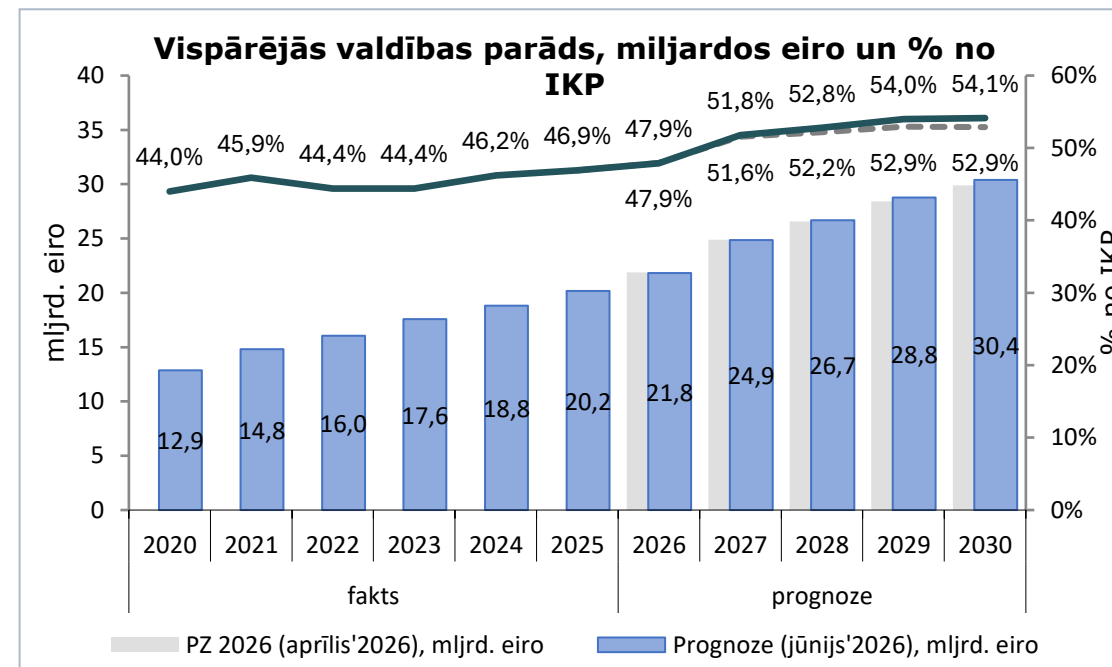
Vispārējās valdības budžeta balance, % no IKP — indikatīvā prognoze

2,7 miljardi eiro deficīts 2028. gadā pie nemainīgas politikas — augstākais punkts

**2027.–2030. gadā
(2 036 → 2 730 → 2 274 → 1 958 milj. eiro).**

vispārējās valdības parāds no IKP:
48% → 54% 2026. gadā ap 48%,
no 2029. gada stabilizējas ap 54%

Avots: FM indikatīvā vispārējās valdības budžeta prognoze pie nemainīgas politikas (jūnijs 2026, IKP prognoze jūnijs 2026), rādīta Saeimas Tautsaimniecības komisijai 09.09.2026. Fiskālās prognozes uz septembra makroekonomiskā scenārija pamata tiks aktualizētas un skatītas MK 10.11.2026.

Kāpēc «plaisa» veidojas: uzņemtas saistības aug ātrāk par ieņēmumiem

Arvien lielāku daļu no budžeta aizņem saistības, tādēļ katrs eiro jāizmanto efektīvāk.

1 Drošība un aizsardzība

pieaugošas saistības - aizsardzība ap 5% no IKP 2030. gadā, atkāpe aizsardzībai beidzas 2029. gadā

2 Sociālie izdevumi

demogrāfija un indeksācija - speciālā budžeta pārpalikums izzūd, 2030. gadā neliels deficīts

3 Parāda apkalpošana

augstākas vispārējās valdības budžeta procentu izmaksas - jau 2027. gadā ap 681 milj. eiro gadā

4 Iepriekšējie lēmumi

saistības bez pilna seguma - no 421 milj. eiro 2027. gadā līdz 663 milj. eiro 2030. gadā

5 Ieņēmumu puse

nodokļu ieņēmumu īpatsvars IKP krīt no 34,6% līdz 32,9%, ņemot vērā pieņemtus lēmumus

6 Izaugsme

reālā izaugsme ap 2% gadā - pietiekami bāzei, nepietiekami, lai aizvērtu plaisu

Secinājums: vienāda procenta samazinājums visām ministrijām šo struktūru nemaina.

Avots: FM vidēja termiņa prognoze pie nemainīgas politikas un izdevumu struktūras analīze (Tautsaimniecības komisija 09.09.2026.).

Trīs scenāriji. Pieci risinājumi. Trīs noteikumi.

Finanšu ministrija

3 scenāriji

- A - Turpinot pieņemt lēmumus, kas palielina izdevumus: -449 → -1599 milj.eiro
- B - Atbilstoši fiskālajiem nosacījumiem, finansējot aizsardzību 5%: -28 → -936 milj.eiro
- C - Bezdeficīta budžets 2030. gadā: -1 397 → - 2 621 milj.eiro

Izvēle - valdībai ar mandātu

5 risinājumi

- Pārskatīt lēmumus bez seguma
- Pārskatīt likumos noteiktos izdevumu pieaugumus
- Pārskatīt izdevumus - četru gadu cikls - pārskatīti visi izdevumi, tajā skaitā bāzes
- Pārskatīt budžeta ieņēmumus – nodokļu atvieglojumi, iekasēšana
- Iekļaut visus valdības līmeņus - līdzvērtīgi uzstādījumi visiem

Katram — četri skaitļi (gadi) un atbildīgais

3 noteikumi

- Nav seguma - nav virzības
- Izdevumu samazināšana vispirms aizpilda negatīvo fiskālo telpu
- Katrs lēmums ietekmē turpmākos 4 gadus

Saistoši neatkarīgi no scenārija

Trīs scenāriji un to izmaksas

Nepieciešamā finansējuma apmērs, milj. eiro

	2027	2028	2029	2030	4 gadi	
A Turpinot pieņemt lēmumus, kas palielina izdevumus Deficīts, ko pieļauj ES un nacionālie noteikumi, t.sk. 1,5% IKP aizsardzības atkāpe līdz 2029. gadam, ar pieņemtajiem MK un Saeimas lēmumiem, kam nav seguma	-449	-773	-800	-1 599	-3 621	Parāds un deficīts turpina augt, nepieciešams vairāk aizņemties un attiecīgi pieaug procentu izdevumi
B Normatīvos pieļaujamais fiskālais rāmis un prioritātes Deficīts, ko pieļauj ES un nacionālie noteikumi, t.sk. 1,5% IKP aizsardzības atkāpe līdz 2029. gadam, bez pieņemtajiem MK un Saeimas lēmumiem, kam nav seguma + indikatīvais finansējums prioritātēm	-28 +100	-279 +100	-238 +100	-936	-1 481	Parāds turpina augt un stabilizējas ap 54% no IKP. Vispārējās valdības budžeta procentu izdevumi jau 2027. gadā ap 681 milj. eiro. Lielākais solis atliek uz 2030. gadu, kad atkāpe beidzas.
C Bezdeficīta budžets 2030. gadā Vienmērīga virzība no 2,9% no IKP (2026) līdz 0% 2030. gadā	-1 397	-2 479	-2 443	-2 621	-8 941	2028. gadā ap 2,5 mljrd. eiro vienā gadā - ievērojami stingrāk, nekā prasa noteikumi. Aprēķins neietver konsolidācijas atgriezenisko ietekmi uz IKP, faktiskais uzdevums būtu lielāks.

Aprēķins: FM deficīta prognoze pie nemainīgas politikas un IKP prognozē jūnijs 2026 (2 036 / 2 730 / 2 274 / 1 958 milj.) mīnus katrā scenārijā pieļaujamais deficīts, plus MK/Saeimas lēmumi bez seguma. Izejas skaitļi - Tautsaimniecības komisijas prezentācija 09.09.2026. Fiskālā telpa 4. slaidā atbilst B scenārijam.

Izaicinājums, kam nepieciešams risinājums – negatīva fiskālā telpa (jūnijs), pieņemtie lēmumi bez finansējuma (A scenārijs)

	2027	2028	2029	2030
Indikatīvā fiskālā telpa pie nemainīgas politikas; ES rāmis ar aizsardzības atkāpi līdz 2029. gadam	-28	-279	-238	-936
MK un Saeimas lēmumi bez finansējuma avota nav iekļauti fiskālās telpas prognozē — saraksts pielikumā	-421	-494	-562	-663
Kopējais uzdevums milj. eiro gadā	-449	-773	-800	-1 599

Uzdevums 2027. gadā ir ap 449 miljoniem un līdz 2030. gadam pieaug līdz ap 1,6 miljardiem eiro gadā. Lielāko daļuno 2027. gada uzdevuma veido nevis prognozes, bet jau pieņemti lēmumi, kuriem nav norādīts finansējuma avots.

Ja neko nemainām, problēmas nepazūd, tās pieaugs.

Avots: FM indikatīvā fiskālās telpas prognoze (jūnijs 2026) un MK/Saeimas lēmumu apkopojums - abi rādīti Saeimas Tautsaimniecības komisijai 09.09.2026. Fiskālā telpa tiks aktualizēta 10.11.2026.

Pieci risinājumi

Finanšu ministrija

Pirms vēlēšanām iezīmējam virzienus un principus; konkrētos lēmumus pamatojam ar aprēķiniem

1

**Nepieņemt
lēmumus bez
seguma**

421 → 663 milj. eiro

2

**Pārskatīt likumos
noteiktos
finansējuma
apmērus**

~1,0 mljrd. eiro
saistību

3

**Izdevumu
pārskatīšana**

Vismaz 25% izdevumu
katru gadu

4

**Pārskatīt budžeta
ieņēmumus-
nodokļu
atvieglojumi,
iekasēšana**

Tiek sagatavots
izvērtējums un
pamatdati lēmumu
pieņemšanai

5

**Jāiekļauj visi
valdības līmeņi**

Solidāra atbildība

**Katram risinājumam: lēmums · atbildīgais · termiņš · fiskālais efekts
2027. – 2030. gadā · strukturāls vai vienreizējs · rezultatīvais rādītājs**

Ko darām un ko piedāvājam valdībai apstiprināt? (I)

Risinājums	Bāze, uz ko darbojas	Efekta raksturs	Pilns efekts
1. Nepieņemot lēmumus bez seguma	421 → 663 milj. eiro gadā	strukturāls	no 2028. gada
2. Pārskatīt likumos noteiktos pieauguma apmērus	~1,0 mljrd.eiro potenciālo saistību	strukturāls (novērsts pieaugums)	no 2028. gada
3. Pārskatīšanas cikls 25% gadā, t.sk. iepirkumi un IT	10,7 mljrd.eiro pamatfunkciju; vēsturiski 100–190 milj./gadā	pārdale + strukturāls	pieaug līdz 2030. gadam
4. Nodokļu atvieglojumi, iekasēšana		strukturāls	no 2028.-2029. gadam
5. Visi valdības līmeņi	kapitālsabiedrības (dividendes jau 90% peļņas), augstskolas, kapitāls ārpus budžeta; pašvaldības — PFI likumprojekts	strukturāls + vienreizējs	no 2028. gada

2027. gadā tiek īstenotas reformas, kam fiskālais efekts ir turpmākajos gados un sagatavoti grozījumi normatīvajos aktos

Ko darām un ko piedāvājam valdībai? (II)

Finanšu ministrija izdara līdž valdības apstiprināšanai

- 1 Pieci risinājumi ar aprēķinu**
katram - četri skaitļi 2027/28/29/30, atbildīgā ministrija, strukturāls vai vienreizējs
- 2 Pārskatīti lēmumi bez seguma**
sadarbībā ar nozaru ministrijām rasts daļējs finansējums budžeta ietvaros, papildu finansējums vai pakāpeniskāka pasākumu īstenošana
- 3 Vienošanās koalīcijā**
likumprojekti bez finansējuma avota netiek virzīti - kārtība attiecas uz visiem vienādi
- 4 Fiskālo prognožu aktualizācija**
uz septembra makroekonomiskā scenārija pamata - MK 10. novembrī
- 5 Izdevumu pārskatīšana 2027. gadam**
ik gadu pārskatīt 25% no bāzes izdevumiem: pakalpojumi, izmaksas, dublējošās funkcijas

Piedāvājums valdībai apstiprināt kopā ar 2027. gada budžetu

- A 2027.–2030. gadā fiskālās stabilizācijas un reformu plānu**
ar pieciem risinājumiem, atbildīgajiem un termiņiem
- B Nozaru likumu finansēšanas normu grozījumu paketi**
MK 2027. gada I ceturksnī - atruna par kopējām budžeta iespējām
- C Nodokļu politikas pamatnostādnes**
pēc budžeta apstiprināšanas uzsākts darbs pie jaunām Nodokļu politikas pamatnostādnēm
- D Uzdevumi valsts kapitālsabiedrībām, augstskolām, pašvaldībām**
dividenžu politika, negatīvo neto plūsmu izbeigšana, kapitāla inventarizācija
- E Principu: jauni pastāvīgi izdevumi tikai ar pastāvīgu segumu**
neiekļauj darba kārtībā jautājumus ar negatīvu FM atzinumu un neidentificētu avotu ārpus budžeta sagatavošanas procesa

2027. gada darba plāns - ko atstājam nākamajai valdībai

Līdz valdības apstiprināšanai

Sagatavotas izvēles

Pieci risinājumi ar aprēķinu; lēmumu bez seguma saraksts ar segumu vai pakāpenisku ieviešanu; koalīcijas vienošanās, ka ārpus budžeta nevirza apstiprināšanai priekšlikumus procesiem ar ietekmēm

I ceturksnis

Portfelis un atbildība

Valdība apstiprina risinājumu portfeli, katram - atbildīgā ministrija un četri skaitļi (ietekme četriem turpmākajiem gadiem)

II ceturksnis

Likumi un aprēķins

MK lēmumi un likumprojekti, t.sk. grozījumi nozaru speciālo likumu finansēšanas normās

III ceturksnis

Pieņemšana

Reformas pieņemtas; 2028. gada budžets veidots uz jaunās bāzes

**Mēs neatstājam nākamajai valdībai tukšu lapu un augošu fiskālo plaisu.
Mēs atstājam reformu ceļa karti un izvēli, kā sasniegt noteikto fiskālo rezultātu.**

Sagatavošana nav pieņemšana. Mēs sagatavojam izvēles - ar aprēķiniem, atbildīgajiem un secību. Mandātu izvēlēties dod vēlētāji un Saeima. Aicinām komisiju uz regulāru sadarbību budžeta sagatavošanā.